

Baltijas Semkopis.

Maksas:

Par gadu 2 r., par 1/2 gadu 1 r. 10 l., par 3 mēn. 60 l.; ar pēfubstānci: a) par pastu: 1 r. 60 l., 1 r. 40 l., 90 l.; b) Jelgavā: par gadu 2 r. 30 l.

Sludinājumi

matjā 5 kap. j. par rindinu.

3. gada-gājums.

Avtellešana:

Jelgavā: Balt. Semkop. redakcijā, Ratoļu eļā № 2 (iebtā); Rihgā: Leela Rāteju-eļā № 4, pē Rāptēnā un Lūzavā l. l. grāmatu-bodē un pē Lēchendorff l. Rāktu-eļā № 13. Zītur: Pē mahjūtājem, skolotā-jeem, pag. wezāteem, strīweeem zc. un wīdās grāh- matu-bodēs.

№ 38.

Jelgavā, trešchdeenā, 21. septembrī.

1877.

Nahditājs: Laukfaimneezība; Kartupeļu usglabāšana. Tebrpatā 27., 28 un 29 augustā bija lopu un sentopības eerotjhu un rashojumu istahde. — **Wīz- Pahriga daka:** Jelgawas pilsehtas draudbes-banta. — **Sadstihwe un sinainība:** Atbals. Divas kreemu walodas mahzibas grāhmatas. Jāhūis jeb wafata pateesība. Dāschadas sinas? No ahrfemehm. No eefschfemehm. No tara-taukem. Wīzān- uatās sinas un telegrami. Atbildes. Sludinājumi.

Laukfaimneezība.

Kartupeļu usglabāšana.

Ja wāretu šāstāitit, zil puhru kartupeļu Baltijas gubernu lee- lās un masās fāimneezības it gada šapuhst un weenigi tīfai zaur- šlīktu usglabāšanā, tad tīf. leela suma šanahktu, ka katrs par- to brīhnetos. Dauds tūhststoschi rublu zaur to laukfaimneezībā gadu no gada aifeet postā, tā ka gan buhs tā puhlina wehrts, schodeen ihī preefch kartupeļu nōnemšchanas, scho leetu jo šīhtaki pahrrumat.

Kartupeļu puhšchanas wisleelafais zehlons ir gan tā šantā kartupeļu šlimiba, kas preefch kahdeem 33 gadeem zehlfeshs un katru gadu wairaf waj masaf plosahs, it pehz tam, waj laifs par wafaru bija mitrs waj šaus. Šchi šlimiba zelahs no kahdas masaf sehnites, kas uš kartupeleem aug un kuras dihgli, pehz profesora Rūhna i- mehginajumeem, gandrihs wīdās kartupeļos atronahs. Šchihs sehnites, tāpat kā wīdās zitas winahm lihdsigas, pē mitra laifa koti ahtri attihstahs un nōpostā tīf lab kartupeļa lapas un lastus, kā ari pa- schus kartupeļus. Wīdās tahs bruhnas weetas (flekšči) uš kartupeleem ir zehlfeschahs no schihs masās sehnites, Peronospora, infestans, kas arweenu jo wairaf postā, jo wairaf mitrums winai peepalihds.

Kad nu gan mums katrā gadā ar gāišu jābūht ar meeru, kahdu Deews mums šūhta, tad tatschu pēfshwojumi peerahdijschi, ka mums lihdsjku netrūht, šhūn šinā no leelas šahdes iifargatees, it ih- pašchi pē kartupeļu usglabāšanas. Schahdi lihdsjki ir: pawafari pē kartupeļu šahdišchanas

- 1) ja-istrauga šmistāna, šausa seme,
- 2) ja-ismellē wefeli sehklas kartupeļi, un,
- 3) jastahda zil agri eefpehjams;

- 1) wīfi šlimee kartupeļi ruhpiģi ja-isschke no weseleem, tuhlt pē kartupeļu nēmšchanas;
- 2) kartupeļi labi jāstihri no peelipuschas semes;
- 3) usglabāšanas ruhwei jābūht šausai un dšestrai;
- 3) kartupeļus nedrihtst pa beesi šabert, ne pahraf par 3 peh- dahm beesi;
- 5) eefam šals usnah, kartupeleem arweenu tihrs gāišs peelai- schams, lai wini dabutu labi iifwihst;
- 6) štirpās rīftigā mehtrā ja-apseds, lai kartupeļus aifšargatu tīklab no leela šala, kā no leela šiltuma;
- 7) pagrābā kartupeļi pa seemu alafch japahrmaifa un šlimee ja-islafa.

Pirmais nolikums, ka šlimee kartupeļi, jāw nōnemot, ruhpiģi ja- atschke, ne wīfur ar peenahzigo ruhpiģu teel peepildits, tadeht jau, ka šchis darbs ar leelu šteigšchanos teel padarits; it pawīšam šlimos kar- tupeļus gan islafa, bet koti mas eewehro bruhni-plekainos, daudšlahrt ari tāi zeribā, ka schee wehl ištureds, un pahrestahda tahdā wīšē šli- mibas dihgli ari usglabāšanas weetas. Ja nu šchi weeta ir šausa un kartupeļus ari labi nošahwetus tur nolēk, tad gan dāschlahrt noteek, ka bruhnee pleki uš kartupeleem eeschuhst un šazek šauso tre- sechānu (puhšchanu, peleschānu) kas weelajeeem nepeelihp. Bet ja usglabāšanas-weeta mitra un kartupeļus ari šlapjus tur nolēk, tad apšlimuschee driht ween pahreet šlapjā tresechānā, šapuhst pawīšam, un no šcheem šlimiba peelihp wīšeeem ziteem, tā ka mas ween wehl war glahht.

Tandehst pē nōnemšchanas jābūht koti usmanigam. Šur kar- tupeļus leek par naudū iif semes lafit, tur lai maksā par puhru šlimu kartupeļu labaf 1 kapeli wairaf; jo šahde ir daudš masaf, kad we- selu kartupeļi peemet pē šlimeem ne kā otradi.

Par usglabāšanas-weetu runajot jāšata, ka ta nedrihtst būht ne pa daudš mitra ne pa daudš šilta; ja preefch tam ir pagrābs, tad jāgahdā par šausu grihdu (plahnu), kartupeļus nedrihtst beefaki šabert, kā 3 pehdas beesi, un šošini un durwis ja-attstahj par deemu wafā, lihdsj šals usnah, lai tihrs gāišs zaur pagrābu war weenumehr zauri wīlktees.

Ja kartupeļi jāglabā štirpās, tad iifmellē preefch tam šausu weetu, wislabaki šmīlts semē, iifroz semi pehdas dšitumā un ber nu kartupeļus, bet tīfai 4 1/2 lihdsj 5 pehdas plati un ne wairaf kā 3 lihdsj 3 1/2 pehdas beesi, pahrseds wīnus tad ar šakeem egles šareem waj ar it plahnu, 3 zelas beesu kahrtu šalmu un apmet štirpu eefahkumā ar tīfai 6 zelas beesu kahrtu semes. Augšchā štirpai ja-attstahj zaur- ums, lai ari tīfai 6 zelas plats, ka kartupeļi 1 lihdsj 2 nedēkas wehl wāretu labi iifwihst. Lai leetus uhdens ne-eetezetu, kamehr štirpa šahw wafā, ja-usleek augšchā diwi dehles pahri. Tīfai štirpam šalam eeronotees, štirpai ja-apeel, wīfū uš pirmo plahno kahrtu semes, otra pē 6 zelas beesa kahrtu šalmu, un nu wehl ja-apmet ar semi 1 lihdsj 1 1/2 pehdas beesumā, tā ka štirpa nu ir apšegta ar diwfahrti- gu šalmu un diwfahrtigu semes deki, zaur kuru šals nekad zauri nespeedišees, ja wīš darbs labi padarits. — Kartupeļu iifwihšchāna ir koti šwariga un nedrihtst to nekad atstah ne-eewehrotu. Tīfpat šwariga ir kartupeļu notihrišchāna no peelipuschas semes; wislabaki pē tam war iifleetot semes-šettu (fretuli), ja kartupeleem lauj par wīnu ritet, tos štirpā waj pagrābā berot. Šlapjā laifā eewahkti kartupeļi puhst tīf koti driht tadeht, ka wīneem peelipuse šlapjā seme tuhščās štarpās štarp kartupeleem aifbahsch un nekauj wīneem nošuhst. Ta- deht ari pē tam jābūht usmanigam. Ari iifmaifšchāna pagrābā daudš šo palihdsj, jo kartupeļi iifgaro labu daku šiltuma un turahs wīfū ar- weenu mitraf ne kā apafschā; ja pē wīdās usmanibas tomehr šlimi kartupeļi eeronahs, nu tad newar no ta puhšina atroutees, tos ruh- piģi islāfit.

Šdodahs kartupeļus eewahkt labā šausā laifā, tad šināms weens no teem šwarigateem nolikumeem preefch wīnu ušturedšchanas

jaw ispidbits; bet tatschu us to ween droschi newar palaiſtees; pee mitra gaisa isaemti kartupeki pagehr dubultu usmanibu.

See lehna gaisa jeemâ pagraba lodſini ja-atwer, lai ſiltums pagrabâ nefneegtu dauds par 5 gradeem pahri; bet tillihds kâ ſaltums peenemahs, ne-aihmirsti wiſus zaurumus atkal aiſbahſt.

Pret pawafari kartupeki wiſai weegli ſahſt dihg. To nowehrſt ir tas weenigais lihdſeklis, kartupekus arweenu pahrmait un tihru gaisu peelaift. Stirpâs kartupeli tik lehti nedihgſt, kamehr ſeme ſaſaluſe un kad ſtirpa, kâ augſchâ minets, apſegta. Pa-agra iſnemſchana iſ ſtirpahm un ſehklas kartupeku ſawihſtinâſchana tad ari teizama.

Sintenis.

Zehrpatâ 27., 28. un 29. auguſtâ bija lopu un ſemfopibas-cerotſchu un rajchojumu iſtahde,

kas pret ſenatahm tahdahm iſtahdehm leezinaja, ka ſchini ſinâ naw bes ſekmes ſtrahdats. Ihpafchi modereſchanas produkti bija bagataki eeſuhſtiti, ne kâ wiſas zitâs reſſas agraki.

No gowju lopeem bija iſtahditi pawifaam ap 80, no kureem daſchus gan bija wehrts fotografeeret, til ſkaiſti tee bija. — Peena dewa par wiſahm zitahm ſugahm dauds wairaf Oſtrihſu gowis; 8 tahdas bija iſtahditas no greſeenes Mantuffel, Sahru-muiſchâ, un tâpat 8 no von Grote ſga Rehwers-muiſchâ. Turpreti preeſſch gafas audſinat iſrahbijahs par wiſderigatu Sforthorns ſuga; neweena zita ſuga tai ſchini ſinâ newar ne lihdſinatees jo neweena zita ſuga nepeenemahs tik wareni gata un tautôs, kâ ſchi, pee tam maſat wehrtigas datas, kâ lauli, ragi, ahda un ſpaliwa koti maſ naſt ſwarâ. No ſchihſ ſugas bija koti brangus gabalus iſtahdijis von Sievers-Kuſthof un Zahnis Saars no Wez-Kuſtes. — Landrahts von Wlenſentampf bija iſtahdijis ari koti ſmukas gotenas, bet no ka gan labas peenagowis ne-ituahſs, jo, kâ ſinams, labas peena gowis janiiba jatir pawahjas. To paſchu war ari ſazit no Anglu-gotenahm iſ Rahts-muiſchâs, kas wairaf iſſkaiſtijahs pehz barokku ne kâ pehz waiſlas lopeem. Uſ gowju lopeem iſdalija pawifaam 9 medakas, 3 uſflawefchanas-raſtus un 6 goda-algas naudâ no 5—20 rubku leelas.

Sirgu bija jo maſat iſtahditi, pawifaam tahdi 45. Pehz leetas-prateju ſpreedumeem nahkamiba „ſchai ſemâ“ peeder kſepereem, Arabju-kſepereem un riſſhotajeem. Schini iſtahdes nodatâ iſdalija 6 medakas, 10 uſflawefchanas-raſtus un 10 rubku goda-algu Tenim Dorogof.

Zuhkas tilai diwi bija iſtahditas, no tahm 1 Suffolzhuka ar 12 iiveneem, kurus gan bija wehrts redſet. Gewehrojams, ka

ari muſſu ſemâ eeſahſt arweenu jo wairaf turet Anglu zuhkas, no waren leelas ſugas, kas wiſihſakâ laiſa nobarojamas un koti galigas. Saimneeziſas, kur jaluhſo, ka ihſakâ laiſa jo wairaf gafas waretu pa-audſet, tas no leela ſwara.

No mahju putneem bija tilai 3 wiſtas iſtahditas, par kurahtm naw ne kâ ko minet.

It ihpaſchi eewehrojama bija iſtahdes modereſchanas nodata. Gandrihſ neweena rihta netruhta, kas waijadſigi modereſchanâs pehz Schwarz'a metodes. Voti leetderigs iſrahbijahs Amerikas ſweeſtamihzitajs, un H. P. Jenſen'a ſabriki Dahuds taiſita ſweeſta muza. Schihſ diwi leetas gan deretu wiſas modereſchanâs eeweft.

Sweeſta un ſeera iſtahdijumi bija uſ wiſu wiſſi koti brangi un peerahbija deefgan, ka ari pee mums war tâpat kâ ahrſemês koti teizamus rajchojumus ſchini ſinâ panahſt un ka nebuhtu wiſ weltigi, pehz tam diſhtees. Sweeſts bija pa leelakai dafai pehz Schwarz'a metodes taiſits, bet wiſai brangs, tâ kâ sweeſts no Kaſter-muiſchâs pat Peterburgâ un Hamburgâ koti meklets un teel deefgan dahrgi aiſmaſkats. — Par ſweeſta labakeem iſtahdijumeem iſdalija 4 medakas un 5 uſflawefchanas-raſtus, par labakeem ſeereem 3 medakas un 2 uſflawefchanas-raſtus.

Bes tam wehl bija iſtahditas lauffaimneeziſas maſchineſ, bet koti maſ; ſehllu krahjumi no meſcha un lauku augeem, it ihpaſchi ahbolina ſehklas, ſemes malta un ſkunſtigi mehli. A. S.

Wiſpahriga data.

Zelgawas pilſehtas draudſes-banka.

No wairaf ne kâ no weenas puſes mums jantajumi peeſuhſtiti, kur wiſlabaki un droſchaki war nandû uodot uſ augteem, kâ ar jaun-dibinatahm pilſehtu un pagastu bankahm ſtahw re. Par katru banku pilniugu iſſkaidrojumu dot, buhtu gluſchi tas pats, kâ katras bankas ſtatutus iſſludinat, ko jau muſſu maſa ruhme ne-attauj. Tadehſt peetiſ, kad mehſ iſdewigâ brihdi ſawus laſtatajus tilai wiſpahrigi ar ſchihm koti derigahm jaunlaiku eeſtahdehm eepaſiſtinam.

Wiſpirms ar to, kas mums wiſtuwaki, — ar Zelgawas pilſehtas draudſes-banku.

Pehz muſſu domahm naw pareiſi, kad tahdas eeſtahdes, kas andeles- un lauiſchu ſaimneeziſas darſchanas kopj un wairaf waj maſat ari lauzineekus, bet ihpaſchi Latweeſchus un winu ekonontijas

Sadiſhwe un ſinatniba.

Atbals. Zeen. Theodora Nlanda l. ſawa aprakſtâ „Ari reiſ Wiſſemâ.“ „V. Seml.“ N 29. ir jekodams eewehrojis daſchus leetas, kuras pelna tuwatu eewehroſcham un iſſkaidroſcham. Par Peebalgas audekſeem runadams, winſch peemin, ka tee eſot brihſcham zaur balinaſcham ſabojati, ka ſcho audekſu leetotaji aſſinufchi. Schê zeen. rakſtitajs ir nahſis pateſi nitnai neleetibai uſ pehdahm, kura ir atlahjama, lai ſchahs prezes pirzeji ſpehtu turpmal no tahs iſſargatees. Agral ſchejeenes wehweri balinaja ſawus audekſus iſſlahdami pawafarâ — ja tee jau ſneega-laiſâ bij no-aufſi — papreeſſch uſ ſneega waj ledus un pehz tam gandrihſ lihdſ Zahneem uſ ſahles, zaur to brihſcham nu daſcha eeſeja waj pakalne iſſtatijahs ſeeroni kâ ar ſneegu apſlahta, bet tagad tas wairs teel maſ redſets, kaut gan auſchanas darbs naw maſinajees. Daudſ wehweri, un iſſti tee, kuri jo wairaf audekſu iſſtrahdâ, ir uſnehmufchi tahdu balinaſchanas zeku, kurſch ſchahs amatneeziſas kreetnumu aprij. Senala balinaſchanas ſahria aiſnem dauds laiſa un darba, kâ ka brihſcham pawafarâ auſtos audekſus war til nahſiſchâ ſemâ pahrdot, bet tagad ſchis balinaſchanas darbs teel paſtrahdats nezil deenas, un tas noteekahs zaur chlorkalki, kuru eeſauz waj nu pelnu ſahrumâ waj uhdenti, tahdâ leelata trauka. Schini maſijumâ tad teel nebalinatus audekſus eeſſchâ, kuri drihſ apſitahs balti. Pee nepareijas eemaiſſchanas, kur chlorkalkis teel aſtahts piteem, audekſeem weſeli gabali tuhlin iſſtrahdot tahdâs weetas, kur piti gado tees. No ta war praſt, ka pat pee pareijas iſſtrahdâſchanas ſchahda balinaſchana drehbes ſiprumu maſita. Ar chlorkalki balinatôs audekſos pat pehz ruhpijas iſmaſgaſchanas atleekahs ſcha ſalka dakinas, to war, nomaniit pee ta, kâ ſchahbi audekſi iſdoh arween tahdus putekliſchus un rola nemot ir aſi, nemihſigi un wineem truhſt tahs tumes, tahda ir uſ ſahles balinateem audekſeem.

To auſchanas-etaiſi, pee kuras Peebalgas wehweri turahs, ſauz par „ganikſu“ (rounara-dſenatawa). Wina iſſſkrahs no wiſur: parafſas auſchanas ſahrias iſſti

zaur to, ka ſchê netop atpole jeb ſchautuwe ar roſahm dſenata, bet zaur ihpaſcheem dſenatajeem, kuri teel ſaulti par „ſeſteem“ un ir wadami zaur ihpaſchi uſ to derigi ſaſaiſitahm auktahm. Kalnineekſ.

Diwas Kreetnu walodas mahziſas grahmatas ir iſnahtſchas Zelgawâ, E. Behre's apgahdeendâ, — weena iſdota preeſſch Latweeſcheem, otra preeſſch Wahzeefcheem. Pawifaam ſchahs grahmatas, kâ no tituka redſams, buhs pilnigas trihs dakas, tapehz treſcha ir wehl gaidama. Tahs iſnahtſchâs ir: 1) Kreetnu Ahbeze, 2) Kreetnu laſſchanas grahmata. Scho grahmatu autors ir H. K. Mebers un winu noluhſs — kalpot par wadoni, lai waretu ſataiſitees uſ I. kategorijas eſſameni kara-deeneſtâ, t. i. uſ ſchetri gadi. Pirma dakâ jeb Ahbeze atrodahs laſſchanas- un rakſtiſchanas-mahziſa ſaweenotâ metodê; otra — jeb laſſchanas grahmata, ir 202 ar ſinu iſwehleti pa-ihſi laſami gabalini, gan ritumâ, gan proſâ, tad wehl tahdas rehſinumus, adreſus, twihſtu; un wehſtuku preeſſchſchmes. Grahmatas beigas ir peeliſta kreetniſta latwiſka wahrdniſe, kura uſnemti tee wahrdi, kas laſamôs gabalôs atrodahs. Saweem uſdewumeem ſchahs grahmatas — pehz muſſu eeſtata — warehs kalpot itin kreetni, bet preeſſch ſkolahm, kuras ir Kreetnu waloda teoretiiſti — praktiiſti mahjama, wajadſehs nemt tahdu gramatiku paſigâ. Warbuht, ka zeen. autors ſchai wajadſibai iſſihdſehs zaur gaidamo treſcho daku. — Newar pameſt ne-eewehrotu, ka ſchahs grahmatas ir wiſai jauti un glihti eeſpeeſtas, pirma daka, til pat Wahju kâ Latweeſchu waloda — pee E. Sieſlat'a Zelgawâ, otra pee Meyger un Wittig Leipzigâ. Pirma daka, ar ſaweenoto rakſtiſchanas un laſſchanas metodi manto ſchaf ſinâ koti muſſu wrehibu, jo pee wiſa gruhtuma, tahds pee tahdu raibu un daſchadibu pilnu grahmatu eeſpeeſchanas japahrwat, ir ſchis darbs iſdewees brehnum jauti, kas leezina, ka ſchi neſen. etaiſitâ ſpeeſtawâ warehs ſpehſotees ar kreetnahm ahrſemju ſpeeſtawahm. — Kalnineekſ.

buhjchanas aismem, tikai Wahzu walodā un wahzu laikrakstos eewehro, tā ka Latweeschēem, kam ar tahdahm eestahdehm tatschu jau deefgan darischānu, tahs wajjadšigās sinās tikai zaur nedroschu apklauschināšchanas jājawahk. Pee tahdahm eestahdehm mehš peekaitam bankas, uguns- un krusas-apdrošchināšchanas-eetaišes un z. Tikai kopmani un fabrikanti preeksch fawēem fludinajumeem isleeto Latw. laikrakstus pehz wajjadšibas un eespehšchanas pilnigi. Sazer, ka ir min. eestahdes turpmā ar Latweeschu publiku jo wairak eewehros, jau tadehk, ka šchi pee winau darischānahm newis ar maju kapitalu peedalahs.

Bet kas nu ziteem to pahrmest, kad pašchi nebuht labaki nedara! Ari laukpagastos jau ir tahdas bankas, un tomehr no winau darischānahm koti reti ko dabo sinat. Zik dāschs labs netittu pašargats no wucheru jeb plehšigu tapinataju nageem, kad tas buhtu sinajis, ka tur un tur pastahw banka, kas pret kahrtigu droščibu par mehreneem augteem nauđu aisdod! Un pa zik tahdu banku darischānas un lihds ar to winau eenahšchanas nebuhtu leelafas palikuschas, ja winas no fewis schad nu tad laikrakstu lasitajeem tahdu sinu dotu! Mehš tagad dšihwojam koti ahtri; newaram wis wairs, ka wezōs laikōs, rahmi un klusi dšihwot, lai tee, kam ar mums darischānas, mihš mekle. Mehš dšihwojam tā fakot uš klaja turgus, kur fawu prezi ar gardinehm aisklahjot koti maš ko pelnitu. Gan mehš eenihstam neprahtigu un nekāunigu reklami, bet tadehk darischānu laukā tatschu newar beigtees kahrtiga peedahwahšana un peeprašichāna, bet ihpašchi publikai nepeezeešchama sinōschāna.

Zelgawas pilsehtas draudses-banka, zik mums sinams, pirmo reisi ari Latweeschu laikrakstos (Walt. Semf. № 37) isfludinajuse pahršlatu par fawahm darischānahm. Scho soli tikai ar preeku war apšweizinat, jau tadehk, ka tas muhsu laukpagastu bankahm, ka zerams, berehs par labu preekschihmi.

Minetais pahršlats rahda, ka Zelgawas draudses-bankas kapitalš 31. augustā f. g. bija ap 550,000 (wairak ne kā pušs miljonu) rubtu. Winas eesahkums 1870. g., pret scho mišsu sumu, bija koti mašs, un kad winai til maš gabōs isdewees til leelas leetas panahst, tad tas peerahda, weenkahrt, ka bankas walde olasch ir bijuse kahrtiga un fawu leetu pilnigi šapratusē, un otru kahrt, ka pehz tahdas bankas bijuse leelu leelā wajjadšiba. Zik mums sinams, tad pee schihš bankas ari daudš Latweeschu un, neween pilsehtneeki, bet ari daudš lauzineeku fawus krahjuminus un leelafas kapitalus pilnigi drošču noguldinajuschu. Senat pilsehtas deenderi fawu gruhtu pelnu daudšreis weeglā prahtā isšchēhrdeja waj ari zaur nedroschu usglabāschānu pašandeja — tagad pee wineem radusehs zenšchanahs pehz kahrtigas

taupibas un krahšchanas, jo wini sin drošču weetu, kur fawu grafi uš augteem nodot, un tā tad dāschs labs prašs strahdneeks tura weenu un otru wehrtes-papihri no pilsehtas draudses-bankas fawās rotās. — Par to, ka bankā noguldinatā nauđa ir pilnigi drošču, galwo neween wiša pilsehtas draudse un bankas prašws grunts kapitalš, bet ihpašchi ari bankas direktoru zaur daudš gadeem isproweta uštiziba un imāniba nauđas-aisdoschanas leetas. Par bankas wirtsaldneeku jeb direktori ir mums pašihstamais kopmanis un godawihrs, rahtskungs Reichmannis; wina amata-beedri ir Zelgawas apgabala ne mašal kā uštizami wihri pašihstami kopmani Fr. Uekche un pilsehtas wezafajš Zoēge f. f. — Banka teef stingri rewideereta ik mehneschus. Winas sehdeksis tagad ir blatus rahtuhšim, Rūchel fga namā. Sehdekschanas tura ik darba-deenas pehz pusdeenas. — Pehz statuteem wišas bankas darischānas pehz kopmanu wihšes ahtri isdaramas, lai publikai naw weltiga gaidišchanas. Direktors walkā sinazministerijas VII. un wina amata-beedri VIII. klases uniformu. Sawas sehdekschanas wini war noturet pee teefas-speegeta. Finanz-ministerijai ik gada ja-eešneeds flaidrs pahršlats. — Uš augteem nolikt war katru sumu, no 50 rubkeem šahfot, bet glabāschānā bes augteem war nodot kaut kuru sumu. Mišleenijumus dod pret nauđas papihreem, pret wefsekeem (kas tos war isdot) un pret dahrgahm leetahm waj prezi. — Prozentēs uofata bankas-walde kopā ar magistratu. —

Sawu rakstu newaram wis beigt, bes ka buhtum wehleschanos isfajizuschu, ka ir muhsu lauku pagastu bankas tahdas sinas par fewi un fawahm darischānahm publikai neleegtu.

Daiwadās sinās.

No ahrijemehm.

Politisas pahršlats.

No firsts Bismarks un grafs Andrašču (Austrijas ministeru presidents un polit. wadonis) Salzburgā norunajuschu, wahrdu pa wahrdam tikai tee sin, kas abeem jo tuwu. Bet ka „wini ne kā naw runajuschu un nospredušču, kas Kreewijai daritu nepatishchanas“, par to neween awiſchneeki ir weenōs prahtōs, bet ari Wahzu ministeris Hoffmannis to flaidri un gaischi isfajizis. Pehz awiſchu sinahm wini runajuschu par teem jautajumeem, ko mehš fawā pag. № minejahm un wehl par ziteem, bet wiša tanī 6 stundas ilgajā farunā no tam naw ne wahrdina miuets, ka Kreewijai buhtu meers jaušpeesch;

Zahnis jeb Wajata pateesiba.

No

S. Riewenthal.

Gan reti pateesibat pajumts,
Ta aptahret lihst un wainanā uš eelahm.
Fr. W. Armanšers.

Preeksch kahdeem trim gadeem lasjahm tahdu jaunu grahmatu pirmo reis laikrakstos isfludinatu. Matris, kas pašihst Riewenthala tehwa kreetnos puhlinus, stēdsahs, ari scho wina jaunako darbu drihš eemantot. No otras puses kairinaja koti schahs gramatas wirtsratšis: „Zahnis jeb wajata pateesiba“, jo schē jau negribot nahl prahtā leelais tuhtšnešcha mahžitajs un pehdejais praweetis, kusch, kā jau itlatrs sin, aismāšajā pateesibas isfajizichānu ar fawu galwo, tapehz bij ar nepazētibu jājawehlahs redset, ko buhs muhsu wezais zeenijamais spalwas waldonis isstrahdajis no šcha leelā preekschmeta. Grahmatas dabujuschu, atrod ari tanl pateesi par Zahni kristitaju leelu lugu peezōs zehleendš. Luga personus jeb isdaritajus ween zauri statot japahrleezinajahs, ka wina ir dibinata stipri uš bihbes un wehstures pateesibahm. Sahl lahit pirmo flatu, otro, trescho — apstahjahs un brihnojahs. Zlāsa pirmo zehleenu un tahlat lahit nespehz, jo frds ir pilna no juhšimu bagatibas, prahts nespehz janemt tal brihdi wairak domu un gara-azis gan raugahs stihwi un tā isstruhzinatas uš teem bihstameem noslehpumeem, turus mehš eeraugam dāschās frdis apatšch swehteem un grefneem apsegeem, kad zeenijamais rakšneeks winus atwelk nost, gan ari swehtigi kawejahs pee weenteešigahm behrnu- un behrnishkigahm wezajo frdihm, kuras isflatahs kā jehrini, apstahti no mešcha-swehreem un iſchuhšlahm. Zitōs zehleendš aug wišs schis augumā, nahl wehl daudš jaunu warenibu klahst — parahbahs leelais pateesibas leezineeks fawā domajamā augstibā, lihds wišch pehdigi top aš atreebibas un nosēdsibas atklahšchanas bailehm zaur breešmigu wiltibu nonahwets, lai waretu bes kawēkeem staigat pa reibinajōschēem negantibu zēkeem, un pehdigi nem wišs schāuſchalainu galu. Labu laitu pehz islasichānas darbojahs wehl lasitaja gars ar teem dihwaineem notikumēem un kawejahs pee tahm dāschadahm lugas erjonahm,

kuras stahw zita pret zitu gan tā naktis pret deenu, gan faderahs tā weena swaigsnite ar otru, gan ari tā wēlns ar besdeewibu; wina ausis tā stanet flān tā dšēma, to dšēd lauschu pulki, pawadidami garam ejoſcho Golgatas leezineeku, kad wina zeenigais zeta ſataiſtajs, kusch tomehr netureja fewis par zeenigu, wina kurbju ſiſnas attaiſit, bij patlaban jau fawam darbam usspeedis ſihmi ar fawahm aſinim, — ta pašihstamā dšēfma:

Dosianna tam, kas nahl ta Kunga wahrdā!

Dosianna augstibā! halleluja!

Bet ahrypuses jeb walodas sinā šchi luga lihdsinaihš pa datai tam teatrim, kuru israhbijuschu „mauscheli“ Slogā (st. „B. W.“ 12. num.), kur Goliats bijis brunojees ar pistoli, Dahwids smehtejis papiroſu, Salamans zigaru un augstais preesteris bijis bes bahrsdas, ihšōs swahrtōs ar gardibini un brili u. t. t. Ar wahrdu ſahot, luga ir ſaralſtita lauschu walodā un wehl tahdā ſamaitā un puswahzistā, tahdu runā muhsu pilsehtōs, fabrikōs, Latweeschu tautas strahdneeki, kuri netēiz wiš „zēpure un speekis“, bet „mize un ſchōls“, gribejami ar to warbuht rahdit, ka wini naw wis nelahdi „bauri.“ Lugas augstais weels, mahšfligi ſihmetās personu raksturas un ee warenee, ar gudru sinu ſatahrtotee notilumi neisflatahs nelahdi tahdā šcha laika ahstū un ſalāschānu apgehrbā, kā to tuhlin redsehm, kur lasitajs par wēlti klauſahs pehz tahs wezās un augstās walodas, tahdu runā praweeshi un tahda weenigi buhtu ſchāi lugai peederiga, jo winas senats austruma raksturs war til ween tureenes un tā laika rotā ihsti par tahdu pašihst tapt, un tā flatuwees walodai jā-ir, kā sinams, preekschihnigai un ihsti pee nopretnahm un behdu-lugahm zeenigi augstai, tad ari ſchāi sinā ir rakſitajš koti kluhdijeēs. Nemſam kahdus teizeenus par ſihmi:

„Walbneeku deenereem ir lihdi dāta pee fawu pawehletaju grehkeem un grehlu lahsteem,“ un „bet mums kehnēenei buhs peemeldeht, ſab zc.“ „eeweb winau tai gaischā ſahlā pee teem areſtanteem no augta bſimuma.“

„Schonakar tu wari banzot, ſingeht un lihšjmotees.“ „flawenais kunſtu un dantſchu meisters“ „lab wiſch Greezijas dantſchu meisters un lu-medinu rahditajus uš Jeruſalemi aizinaja“ u. t. t.

turpretim mums pasihstama „Trihs-Reisaru-beedriba“ (Kreewu, Bahzu, Austrijas Reisaru kopā turekhanahs) zaur scho farunaschanos wehl jo wairaf nostiprinata, tā la scho triju leelwastju politika deenwidus leetā gahjuse un alajsch eet roku rofās. Zil swariga schi draudsiiba ir preeksch wiasas Eiropas meera, bet ihpafchi preeksch Kreewijas iwabadas darbības kara-laukā, to schini weeta gan newaijadsehs ihpafchi isskaidrot. Rahda starpiba starp 1853—55. un 1877. g. Weens loschnatajs til ir palizis ustizigs sawai nezilwezigai kufschu-politikai un tas ir tagad stahw un karo pret Kreewiju, pret kristigas tizibas prinzipeem, tītai ferwi un sawu nandas-tarbu eewehrodams. Bet jo wairaf schis Weens, kam wahrds Anglija, ar Turkeem salipinajees, jo masaf wiasch spehs nofratit to negodu un neslawu preeksch wiasas pasaulēs, no kura Turki un wina draugi newar isbeht. Ar Angliju roku rofās eet Ungaru bajari un wina partija, beidsot ahrsems Potu panihzis pulzinsch. Bet schi Anglu aste tītai tā tahda ir usluhtojama, un tad mehš winas wizinaschanas un schwisstinaschanas jo sīhtaki ne-eewehrojām, tad tas noteel weenigi tadeht, la tahs luapi lo eewehrojamas. — Uf kristigeem un deenwidus masahm walstihm nosuhfot, mums it newikus nahf prahtā tee djeesmineeka jauti wahrdi:

„Til zihnotees pehz, brihwibas un dsihwibas
Ispelnahs ihstu brihwibu un pilnu dsihwibu.“

Montenegreeschi wahrda pilnā finā if deenas isfaro sawu brihwibu un leel tai sawu dsihwibu kihlahm: mini ispeluahs abas un wineem nowehl abas wisa Eiropa, bes weep Turki un Austreeschu bailes. Wineem blatus stahw **Bulgareeschi**, **Bošneeschi** un **Serzegowineeschi**, kaut gan scheem beidsamajee truhst spehka, truhst wadonu, brihwibu un dsihwibu uš sawu roku ar sekmi iskar ot. Ne masaf scho goda-weetu zilwezes fadsihwē ispeluahs **Rumeneeschi**, bet ihpafchi wina firdigais firshts Kahrliis. Schee duhshigee pee meera nolihgshanas, tā lehti protams, wispirms klus eewehroti.

Dauds zitadi ir ar **Serbiju** un **Greekiju** Teesa, la Serbia no pehrnajahm kara-breesmahm ir farauštita, noplizinata un panihzinata. Bet wina uš wisu wihst schis preeksch wiasas winas nahlotnes swarigs brihdis janem wehā m „jaiskaro brihwiba un dsihwiba.“ Wina nedriht mahjās tapet un aiskrahsni nogaidit, to Kreewi preeksch wiasas iskaros. Rahds politikas wihrs faka: „Serbija ir tā fakā wahrde, kas ihstam laika rahditajam lihdsinajahs; driht wina ir politikas angstumā, driht atkal pretineekam pee kahjahm. Ne jen wehl Serbia bija gatawa uš karu; jau wina sawus pulkus suhtija uš Turku robeeschahm, jau bija kara-wadoni eezelti, — te atnahf sinā, la Kreewi pee Plewnas til ahsri newar uswaret un Serbia loschnā sultanam ap kahjahm un lahdahs un deewojahs, la wina ne maf ne-efot prahtā nahzis, winam karu peesazit! Pehz schis sinas sinams Turki sawus pee Serbijas robeeschahm nostahditos pulkus wehl atpakal — uš Plewnu, pret Kreeweem.“ Kreewi istiks ir bes Serbijas, kas tā tā tā daudis ne tā nespehj; bet nepareisi ir, la Serbia zaur tahdu nepastahwigu, neustizigu istureschanos Kreewu kara-waldibai padara raijes. Buhtu wina it no eesahstuma klusi sawās mahjās tupejusi, tad kara eedalschana pa datai buhtu zitadi bijuse, tad par peem. tagad teem 30,000 Turkeem, kas pee Serbijas robeeschahm

bija, peepeschi nebuhtu prahms spehks jajuhta pretim, famehr pee Plewnas wiseem tureenes pulkeem deesgan darba. — Serbijas eedsh-wotaji ir moraliski panihluschu un nelahgu partiju gars tur waldibai teen rofās. — Bluschu tas pats jafaka no **Greekeem**, tītai ar to starpihu, la schee wisu to laiku tupejuschi sawā ligsdā, nogaididami, lai Kreewi preeksch wineem kartupelus no sprukstihm ihwell. Ir te ir leela gariga panihlischana tā pamata-waina. Ja Greeki buhtu tauta un ne, tītai panihzis lauschu bars, tad buhtu weegla leeta, Greekiju tauti kahrtā pgzelt, kas tahdai pehz dabas un geografijas robeeschahm tīf bagati apdahwinatai semei peenahfahs, tad pat Konstantinopoles deht nebuhtu ne lahdas behdas, kad Turki reis par Bosporu un Helespontu buhs pahrsihtu Asija pee ziteem meshaineem. Bet tagad?! —

Tahdu asu spreedumu Serbeeschi warbuht naw pelnijušchi, jo pehz jaunajahm sinahm wina sagatawojahs uš karu, kaut jo rakstā uš Konstantinopoli tas teel leegts. Tomehr newar leegt, la pa datai ari scho maso walstju wahjibas un glehwums pee tam wainigs, la **Turki** tīf ilgi muhsu speklam war atturetees un pat wisu Eiropu issobot un zilwezes likums ar kahjahm miht. Eiropas pretoschanos pret wina nekauņigeem lopu-darbeem Turku waldiba knapi lo eewehrojuse; ja, wina pa scho zelu eet wehl jo ahsraki uš preekschu. Wina fazehluse nekaitamas fartawas wiasas pilsehtās un uš leelzekeem aij Balkana un pakar tuhstoscheem Bulgaru, kas ween winas sumpoku baram kriht rofās. Osmanis Pascha ir Paschibosufu barus ar zirweem apbrunojis, weenigi ar to noluhku, lai tee Kreewu un Rumeneeschu eewainoteem un wangineekem galwas noskalditu!! Un mehš Turku eewainotos kopjam tā sawejus un Turku wangineekus muhsu zeenigas „freilenes“ un „leelmahtes“ daschā weeta apber ar konsekti un mihlestibas-sihmehm! Schis sawas bahbas mehš teesajam zaur saweem laikrafsteem un zerrams, la winahm taf wehl kas no Kreewijas ustizigu pawalstineeku goda buhs atlizees, — bet tā Eiropa teesahs Turku swehrus zilweku meesā? Tas janogaida.

Ja **Franzija** nebuhtu tīf daudis ta eekschigā posta, tad Anglu puhlini, Anglu-Frantischu-Austreeschu beedribu dibinat, laitam wifai weltigi nebuhtu bijuschu, un tad warbuht 1853—54 kara-luga ari 1877. g. Turzijas kara-teatri buhtu kluwusi israhdita. Bet tagad, tā jau augscham minets, Angkeem wairaf ne kas neatleekahs, la pasihstama susleera slegeniba Turkeem buht par susleereem. Tos fadsihwes raibumus, kas tagad Franzija, ihšds wahrds nespehj aprakstīt; tur wišs grosahs un metahs, zihnahs un turahs, it tā pastara deena jau buhtu klah. Spreedumu par Gambetta otra instanze ir apstiprinajuse; wina un wina aistahwetaja pagehreshana, lai scho leetu isspreech pee swehrinats teesahs, ir atnesta, — Gambetta ir noteefats! Waj wina jau tagad apzeetinahs, waj nahfotcha tautas sapulze scho spreedumu ismihzinahs, — to redesim turpmat. — Mat Mahons sawā wehleschanas-manifestā ir runajis ar tahdu nezeenishanu pret Frantischu tautu un ar tahdu angstprahstigu pahrdroschibu, la wisa Eiropa, bet ihpafchi Frantischu tahdu walodu no republikas presidenta pret republiku uš to afako noteesā. Pat I. un III. Napoleons tā neisturejahs, kaut jo tee, tā pasihstams, ar waru noschdahs uš Keisara krehstu. Republikaneeschi nepeekuhst, zaur ihpafcheem raksteem tautai

Schis nelektibas newarom wiasas jaskaitit, jo wina rodahs daudis, tā: kureeris, gubernatori, birgeri, schmorejahs, nepafe, kaufmani, singes u. t. t. u. t. t. Scho wisu pahrdomasot un lugas brangumu ar walodas wahjumeem salihdsinot ir japatel ne-ispafchana un jajauntā, tā spehj rakstmeets lū loti weenpuschigi isgihstotees un attihstitees, pamefdams walodas dailumu ne-eewehrotu un neelbanis winas ar paschu lugu weend augstumā? Un la tur klah lihds schim naw wehl Liewenthala f. zitur parahdijis tīf zeeniga rakstneeta spehka, tad jafahf negribot domat, waj schi luga nebuhs pahzelta, kaut gan tahda zītā waloda sinama un dsiredeta naw. Sahf waizat un taujat, bet — rausia plezus paschi tseetnee rakstmeezibas pahfeminataji. Pehdigi tomehr uset; la Friedricha Adolpha Krummachers darbds atrodahs luga „Johannes“ speesta Weippigā pee Gschena 1815. Schi teel eegahdata un salihdsinata ar Liewenthala lugu un pasihsta un atsihta par winas originalu.

Fr. Ad. Krummachers ir dsimis 13. jul. 1768, Telttenburgā, Westfalā, studeeresjis Lingā (Linz? Red.) un Halle teologijā. 1789. wiasch eestahjahs par informatu ru Bremenē, 1793 — par korektoru pee Hannas gimnasijas un driht pehz tam — par rektoru pee gimnasijas Merse un 1800 — par profesoru, ar teologijas doktora goda-wahrdū, Dinsburgā. Wina prahts nesahs ihst uš mahzitaja darbū, tadeht wiasch peenehma 1807 mahzitaja weetu Kettwighā Westfalē. 1819 wiasch tīfa aisaizinats uš Bern-

burgu par konsistorialeaktu, generalsuperintendentu un wiesmahzitaju, tur palita lihds 1824. Tad nogahja uš Bremenē par mahzitaju pee Masgorija basnijas un scho darbu nolita pawisam 1843. Mira 4. apr. 1845. (Turpmat beigums).

Chronique scandaleuse.

Pahrkats par skandala raksteem.

(I. Turpinajums).

„Rihgas Lapa,” N. 25.

Cesuhitajis: Pats zeem redaktora L. V. D. Schis redaktora lga eesuhitjums usahlahs ar teem wahrdeem: **Mathera kungs** un ir zaur zaurim prafta lamashana.

Lai mihlais Deews „R. L.” zeem lastafseem palihst isturet, jo tad „Rihgas Lapa” jo projam staigahs pa scho „attihstibas-zelu,” tad wina beih buhs diwi wises deend ja-ismahf, lai wina sawus skandalu-produktus kahrtigi spehtu isstrahdat. Wehlam labas sekmes.

iffkaidrot, ta winaš teefibas un gods zaur to teef ar kahjam mihti. Melaika Tjehrs mirdams atstahjis no sawas rotas raksttu wehleschanas-manifestu, kura tas iſtkaidro, ka Maſ Mahons pret republikas eeſtahdijumeem darijis un ka Frantſcheem ſchi nepareijiba ja-apkaro zaur tahdu wihru eezeſchannu, las republiku grib uſturet. Ir ſchis manifests ir paſtudinats un tahda wihe republikas draugi wairojahs it deenas, kurpreti waldivas peekriteji maſmahs, redjedami, ka Maſ Mahons un wina waldiva tatſchu pa tahdu gahjuſchi. Pa ſtarpahm maſmahs melnajee, jauna Napoleona no wezo lehuinu ſalnes partijas un wiſi labinahs pee ſemneekceem, kam pee wehleschanahm baſſu wairotums rotas. St ka ar to wehl nebuhtu deejgan, tad netruhtſt ari ſozialdemokrati un radikali, las it wiſu grib apgahſt un republiku peepaturot newis presidentam wiſu warn uſtuzet, bet ihpaſchu waldiva no wairaf wihtreem eezelet. — Pa tam presidentis laidis pawehli, ka wehleschanahm janoteef 14. oktobri un pirmai tautas ſapulzei un ſenatam jafanahf 7. nowembri. — Re kad warbuht wiſa Europa uſ Frantſchu walſis ſapulzes wehleschanahm un ſehdeſchannas termineem naw ta ilgojuſehs, ta ſchoreis.

No eefſchjemehm.

Leepaja. „Lib. Jtg.“ no 5. ſept. rakſta, ka nakti no 3. uſ 4. ſept. uſ Zions-ſalas, Leepajas eſara, negauta ſtepkawiba paſtrahdata. Diwi wezi laudis, wihrs un ſeewa, las ilgaki ne ka 30 gadus tureenes frogā, tai weenigā ehla uſ Zions-ſalas, nodſihwojuſchi, no ſtepkaweem nokanti un iſlaupiti. Deeneſta meitai laimejees iſbehtg un uſ ſeena behnina paſlehtpees. Melaimes brihbi ari weens weſcha ſargſ tur eenahjis, las ariſan ſtuwis toti eewainots, ka jaſchahbahs, waj paliſ pee diſhwibas. Bereſim, ka wainigee nopelnitam ſodam ne-iſbehtg.

Rihga. Leelmahte Emilie von Dorkluſ dahwinajuſe 4000 rubtu, lai Rihgas piſſeſhtas ſlimu-nama dibinatu ſtolu preeſch wezmah-tehm uſ laukeem. Pee ſchi kapitala zinſehm, las 200 rubl. iſtaifa, Wiſſemes muſſchneeki wehl peeſeek it gada 600 rublus, ta ka ſlim-neeku nama preeſchneeziſa, las ari mineto ſtolu wadihs, ſchim noluh-kam katru gadu warehs iſleetot 800 rubl. — 1. nowembri pirmais kurſs eefſahſtees; mahzibas laiſs nolifts uſ 6 mehneſcheem. Uſnemeſchana mahziba noteef pehz ſcheem noſazijumeem;

- 1) Skolneeze pee uſnemeſchannas nedrihtſt buht pahri par 40 ga-deem weza un winaſ waijaga mahzet latwiſti tekoſchi laſit.
- 2) Katrai ſkolneezei pee uſnemeſchannas japaraktſta ta apoſoliſchannahs, ka wina, pehz mahzibas pabeigſchannas, 3 gadus kalpoſ par wez-mahſti uſ laukeem; zitadi winaſ ta nauda, las par winaſ mahzibas laiſa iſdota ja-atmaſka atpalak. Atmaſkaſchana ari tad teef pagehreta, tad ſkolneeze, kurſu nepabeigjuſe, no ſkolas iſſtahj bes preeſchneeziſas atkanſchannas.
- 3) Skolneezei ja-apſolahs, Rihgas ſlimneeku-namōs, kur preeſch-neeziſa eerahdihs, ſlimuſ kopt.
- 4) Katra ſkolneeze dabu par to 6 mehneſchju mahzibas laiku brihwu uſturu.

Peemeldetees war uſ ſcho adreſi: „An das Curatorium der von Dorkluſſchen Hebammenſtiftung, Riga, im Ritterhauſe.“

Rihga. 13. ſept. wakarā ſche atkal atweda 27 wagonōs 200 eewainotu un ſlimu kareiwu, las no Rihgas augſtmaneem wiſai laipni kura apweizinati un kara-ſpitali weefigi pameeloti. Pee ſlimneekceem netruhtſt jautribas, lai gan daſcheem leelas ſahpes jazeſch.

No Tſchepatas mums peenahf ſchahda „Atbide zeen. rakſt-neekam no Dgres-upes lihziſcheem, „Balt. Semkopja“ 34. nu-mura“, kuru atraidit mums eemeſta truhtſt, kaut gan par ſcho leelu pag. N weena atbilde jau nodrukata.

„Gribeju gan pawifam kluſu zeefi, ſinadams, ka katram, kam Dgres-upes lihziſchi paſiſhtami un las ſchi gada 10. juliſa tureenes teatri ar weefigu wakarū lihdi baudiſa, par Zuhſu rakſteenu pelnitaſis ſpreedums gataws; bet ſweſchineeku deht, kureem apwainotajam tikmehr jatiſ, kamehr atwainoſchannas truhtſt, tat newareju tahs nu weenreſ no Zums leelafas publikas preeſchā eejauktas leetas beſ iſſas atbildeſ atſtaht.

No Zuhſ par ſemtopibas zeribahm ſinojat, buhs gan rittigi. Pee ſkolahm jau druſtu no zeta eſat lihduſchi, jo kamehr Dgres-mui-

ſchas jauna pagasta-ſkola gatawa, tur teefſcham ſkolotaja naw truhtſis. Seb waj Zuhſ ſkolotaju par tahdu netureet, tadeht ka winaſ ari ſkrihwera darbus iſpilda un ſawas ſkolas-dariſchannas ar palihgu dalahs? Ja ta, tad mehſ warbuht drihſumā no Zums ari diſreſim, ka Chrgku-Dgres draudſei mahzitaja truhtſt, jo ta wiſur zitur, ta ari tur mahzitajs daſchus labus ſtrehklus pee ſemtopibas un zitahm puh-lehm pawada un tadeht pehz Zuhſu domahm mahzitaja wahda gau nepelna!

Wiſſchſchibaki Zums teatra un weefiga wakarū kritika iſbewuſees. Negribu ſpreest, zil laba waj zil ſlihta teatra iſrahdiſchana bija, lai gan wina — pee tureenes pawahjas un knapas ſtatuwes-eetaſes un pee diletantu ſpehkeem — man teefſcham laba likahs; bet iſrahdiſchannu tik tadeht ween ſmahdet, ka aktriſu weetu wihtreſchju perſonās eſot pildijuhſas, las tat atkal no Zums pawifam jauns iſpehtijums.

Zapeenem, ka Zums nebuht naw ſinams, ka tahda weetneeziſa tik pat no wihtreſchju ka ari no ſeeweſchju puſes — no diletantu teatra nemaſ nerunajot — daudſreſ pat wiſleelafajōs teatrōs noteef, un ne reti ar leelu iſweizibu.

Ka ſeeweſchju lomas no ſehneem ari Dgres muſſchā bes iſweizibas netika ſpehletas, jau no ta warehs ſpreest, ka leela dafa no publikas ſehnuſ par ſeeweſcheem tureja.

Ta tas bija ar pirmo lugu, ar „Trihs tehwi weenā reſe.“ Bet ka gan ar to otro, ar „Muzeneeks un muzeneeze“? Pehz Zuhſu kritikas jadoma, ka ari „Greetina“ no wihtreſchā buhtu iſrahdiſta tapuſi un ari „tik ta pawidam.“ Man leetahs, ka Zuhſ tam wakarā nebuhtſeet pee labas duhſchahs bijuſchi, jo zitadi Zums gan wiſs tik greiſi nebuhtu iſlizees.

Ka weefigā wakarā muſſu tautas mahzitakā dafa no ſemtopjeem un moſak mahziteem eſot ſtipri noſchlihruſees, — las laitam gan tik Zums buhs ihgunnu zehliſ, jo tahda ſchlihrſchannahs pateefi it netur nebij mauama. Wiſi, tik pat mahziti, ka ari nemahziti, kopā ehda, kopā dſehra un kopā lihgmōjahs.

Ka daſcham „puſtokalehzejam“, las, druſtu ap mahibahm ſmulejees, ar leelu paſchjuſchannu „par deutſch“ treez un iſhti tadeht ſewi par kreetnu, eewehrojamu wihru tura, — ka daſcham tahdam no teefſcham iſglihtota zilweta teef mugura greeta, par to es it uemaſ nebrihnos. Mahziteem laudihm daudſ mihtaki iſrunatees ar praſtu, godigu ſemneeku, ſaimneeku waj kalpu, ne ka ar tahdu wihtdegunigu bramarduſi; un ja wini ari Dgres-muſſchahs Suſchōs ar kahdu no tahdeem negribeja ee-laiſtees, tadeht ween jau newar no wiſpahrigas ſchlihrſchannahs runat. Pawifam naw pareiſi, ka tur jau wiſpahrigu ſaunumu mekle atraft, kur paſcham las naw pa prahtam.

Beidſot man uſ Zuhſu peefihmejunnu, ka „praſtatee.“ kapt jo tee-biletes pirkuſchi, eſot no weefiga wakarū ſahles iſraiditi, ja-atbild it ihſi: tas naw teefa!“ A. Blau, stud. oecōn. polit.

Si Penjas gub. Tichembaru aprinka mums peenahf ſchahdas ſinas no 20. auguſta:

Pawafaris pee mums ſahlahs jauſi; aprila mehneſis bija lihdi leelai puſei iſhti preeſch ſemkopja dots; pa druſkai leetus, tad atkal jauſs, un otradi. Bet pehdeja puſe bij loti, loti aukſta. Atnahza maija m. — welz kaſchoku mugurā! (Pee mums tik labi ſemneeki ta muſſchneeki gandrihſ wiſu gadu no kaſchoka neſchlihras). Naktis ſal-nu gan nebij, bet arweenu aukſts wehſſch un leetus. Ta no 9. lihdi 28. maijam reti kahda deena bij jauka. Paſchās pehdejas maija deenās ſahlahs jauſs patihkams laiſs ar ſiltu leetu un pehrtonu, bet tam atkal ſawa libele. Leetus ar pehrtonu atneſs gan daudſ at-ſpirdſināſchannas dabai, bet pabara ari daudſ ſchahdes. Ta muſſu ſaimindōs Maſſchannas aprinka bij 31. maija leetus ar pehrtonu un leelu kruſu, kura tur laukeem leelu ſchahdi padariſa Muratowkas un Belikowas zeemeem — pirmajani 80 deſetinas (1 deſ. = 3 puh-weetahm) pehdejam 50 deſet. rudſu lauka pawifam noſita. Stahti rehſina pee 3000 rubkeem. Zapeemin, ka pee mums maiſe ir lehta, tagad maſka 1 tſchetwertſ (= 3 mehri) rubl. 3 r. 75 t. No ſchi laiſa gahja wiſs ſabi. Zumiſa mehnt. ſahlahs toti ſilts un jauſs, ſahle anga azihm redſot, un ſehjahm to nagi neſa. Bet waj ilgi! Re. Atkal ſawas raiſes. — Dihri brihnumi, kahda ſche Penjas gubernā ir eewehrojama daba. — Uſnahza atkal ſalna.

Man gadijahs buht pee kahda kaiminu leelgruntneeka fehrst; tas bij pirmās deenās. Kā jau mehds gaditees, bij wairaf semkopju šawahkūchees, un šahdas tahdas runas; gan par semkopību, gan par tirgošanā, u. t. j. pr. runajām. Pehdigi šahkām wisi preezatees un runat pa jauku laiku, jautajām weens otru kad nu zif no weenas jeb otras fehklas iſfehjis, zif wehl fehjams, un t. t. Tē kahds wezs semkopis šahka runat: „Kungi nepreezatees til agri! Wehl naw wifs pagahjis, es esu eewehrojis, ka katru pawafari, ja ne pawafari, tad wafara sinams ſkatis ſalnu nahl.“ Un pateesi tai naksti no 8. uſ 9. juniu bija ſalna pee 5 gradeem R. Deenu preeſch tam bij toti jauks un ſilts, un paſtatees otrā rihtā — ſahle ſihwa. Griki, (kuri) un proſo (Hirce-Panicum miliaceum) bij weetahm ſtipri ſahdēti. Šhpafchi griki, weetahm pawifam pagalam. Manas muiſchās laukōs gan nebij leela ſahde, lihds 30 puhraweetam griku bij noſaluſchi, bet kaimineem daſcheem pawifam wifa fehja bij ja-uſar un par jaunu jaſehji. Tihri jabrihnahs par tahdu ſalnu! Weetahm til fehruſi: zekſch ween til ſtarpā weenā puſe noſalis, — otrā wefels! Nu bij tahs behdas pahrlaiſtas, lauki apſehiti, ſeenaſahle auga, bet ne wiſai raſchigi. Laiks bij lihds pat pehdejam julijam gandrīh paſtahwigi jauks, til retumis, gluſchi tā, kā semkopis wehlejahs — leetus. — Augſchā peemineju, ka maijā bij aukſts, un daſchs labs semkopis ſtatijahs uſ ſawahm wahjahm auſahm waj ſirneem ar behdigu duhſchu, bet neſinaja eefahumā, kahdu tas labumu atneſihs. Sirnus fehju agri — 15. ſahku un 26. aprili beidju — ſanahza jauki, bet tuhdaſ radahs ari ſkaugi. Tahdi maſi jati kufainiſchi, gandrīh tā fokū utis — wiſus bij apſtahjuſchi, til ween leels wehſch, un aukſts leetus tos paglahba. Rudſi, un ſeemas kweeſchi, kuruſ pee mums maſ fehj, ſeemu bij labi pahzeetuhſchi, bet zaur aukſtu pawafari druſzin ſahdēti. Lai gan ſahle nebij iſhti warena kā zitōs gadōs, tad tomehr ir deefgan ſeena, un ſeena laiks bij jauks. 3. 7. un 30. julijā bija bahrgs laiks ar fruſu, kaſ daudſ ſahdes padarijis. Tā Penſas gubernā ween lihds 25,000 deſtinahm lauku nomaitati, kur tad wehl tā ſahde kaiminu gubernās! 12. julijā ſahkām rudſus pſaut, un 2. aug. kult. Raſcha ir puſlihdſ. Man bij lihds 400 deſ. apſehtas; zaur zaurim war reſkinat uſ 11—13 gradeem. Kā dſird mahſu gubernā buhſchot zaur pehrkonu, fruſu un ſalu pee maihes bads. Tāpat kaimindōs: Aſtrakanes, Saratowas, un Simbirſſas gubernās. Pee mums rudſi un kweeſchi, kureem labs raſchojums, jau ſen eewakti. Par wafareju runajot waru teikt, kā ir toti labs, ihpaſchi Tſchembares aprinki: griki, auſas, ſirai, lini un proſo diſcheni un jau pſauti, bet neſinu, kā eewahkſam, iſ deenas leetus un aukſts, tihri behdas semkopjeem Rudſu fehja jau ſen ſaka. Sahku tai 4. auguſtā fehjt, un tai 19. pabeidju, tāpat kaimindōs.

Wiſs labi, kad til leetus pahreetu, un lopu mehriſ, kaſ daſchās muiſchās un zeemōs ploſahs, beigtoſ. Zapeemin behdigā garā, ka ſchē par lopeem maſ teel gahdats, tiklabi muiſchās tā pee ſemneekem. — Peter Graubing.

Turpinajums no II. aiſleenejuma premiju iſloſeſchanaſ:

8 wineſti à 5000 rub. uſ Nr. 15887—15, 19248—14, 12486—19, 13184—48, 17173—48, 6257—37, 4810—46, 7813—11.

20 wineſti à 1000 rub. uſ Nr. 14289—37, 16567—8, 17993—49, 18254—48, 5030—5, 19237—26, 957—44, 16755—2, 17933—2, 4315—27, 1928—28, 14490—17, 997—20, 8011—12, 17123—5, 5404—41, 9104—35, 14882—12, 788—11, 14633—12.

Wineſti à 500 rub.: 10,407—12, 12,334—15, 14,277—25, 19,509—1, 11,582—14, 6,004—41, 17,704—1, 13,946—27, 8,694—15, 15,800—39, 16,968—7, 19,498—35, 8,552—22, 1,411—5, 1,671—8, 8,003—1, 18,864—7, 12,425—42, 16,361—43, 18,604—39, 14,561—17, 17,112—39, 10,686—27, 16,752—34, 19,735—27, 13,106—12, 4,197—44, 11,936—17, 14,832—21, 14,788—22, 3,045—12, 14,754—6, 19,231—16, 18,987—43, 9,152—13, 11,746—41, 16,517—22, 13,369—32, 18,136—2, 1,445—50, 4,926—48, 5,472—2, 7,099—6, 4,402—25, 13,201—16, 16,353—47, 6,086—38, 7,201—2, 12,693—29, 13,434—46, 16,196—13, 15,653—31, 18,031—29, 16,740—34, 15,174—11,

13,142—22, 6,656—15, 7,875—8, 6,718—9, 4,084—45, 4,593—24, 14,013—6, 10,254—12, 16,107—18, 12,255—47, 9,270—41, 858—20, 3,709—22, 7,020—27, 1,572—28, 2,201—47, 18,044—41, 2,499—33, 170—3, 3,007—29, 921—6, 8,170—46, 8,014—33, 16,946—43, 12,883—25, 15,144—20, 13,482—26, 13,994—17, 4,102—10, 1,830—49, 17,806—47, 9,630—41, 425—42, 11,207—47, 19,419—34, 2,757—32, 11,792—26, 8,191—22, 4,400—27, 3,920—40, 17,943—12, 16,694—29, 12,020—14, 7,612—49, 19,09—2, 14,271—48, 3,928—40, 13,635—13, 17,454—39, 17,626—8, 7,587—16, 8,328—11, 19,195—7, 848—42, 17,651—20, 10,156—8, 8,148—38, 7,016—36, 16,491—7, 12,817—5, 5,116—4, 16,617—30, 12,81—3, 15,534—26, 13,350—15, 6,16—38, 17,237—29, 3,576—33, 5,204—40, 4,042—3, 1,742—3, 13,483—24, 2,100—24, 5,950—13, 10,405—46, 12,323—45, 5,836—29, 8,145—19, 9,376—43, 8,513—30, 16,065—28, 7,596—16, 1,692—21, 2,014—23, 14,525—24, 12,302—3, 9,729—8, 19,518—26, 8,444—46, 19,348—4, 1,921—12, 19,853—48, 4,673—40, 9,309—2, 12,797—8, 11,109—35, 5,553—33, 3,280—29, 1,315—32, 14,863—14, 19,479—26, 7,017—19, 12,708—9, 2,12—20, 4,499—47, 14,692—30, 10,660—34, 14,267—47, 15,375—1, 17,390—6, 4,270—36, 2,579—11, 14,305—42, 19,887—47, 1,770—52, 2,733—4, 1,180—35, 16,446—50, 1,261—6, 15,761—16, 3,297—46, 4,824—49, 9,167—9, 1,361—50, 13,287—12, 3,153—22, 13,102—4, 18,026—25, 4,417—46, 8,124—11, 9,988—12, 3,718—48, 13,645—33, 17,482—33, 2,384—18, 14,728—3, 18,561—48, 19,272—13, 18,388—22, 11,029—12, 9,102—12, 6,416—45, 7,264—27, 5,868—9, 16,303—34, 13,138—33, 6,781—11, 12,755—11, 15,697—18, 9,047—42, 181—39, 6,457—2, 12,442—44, 1,075—4, 945—40, 19,996—31, 16,968—22, 17,606—34, 8,051—41, 16,593—28, 18,583—22, 7,635—7, 15,348—88, 1,954—45, 2,395—26, 3,534—42, 14,457—7, 13,697—38, 8,052—10, 7,231—36, 2,932—3, 6,263—18, 4,715—15, 2,065—31, 3,903—50, 7,884—29, 9,159—24, 8,988—41, 17,705—40, 7,674—43, 6,958—34, 12,120—34, 7,829—48, 4,235—39, 12,965—24, 17,509—9, 6,010—32, 1,129—12, 8,474—28, 6,448—23, 8,540—18, 13,276—19, 13,810—48, 17,764—17, 6,913—43, 18,086—19, 18,762—20, 15,630—3, 5,781—42, 7,314—39, 10,733—24, 12,624—43, 4,001—39, 3,781—26, 1,737—16.

Šmatſajamo un iſdeſchamo biletu numuri: 6904, 12,672, 10,455, 3,726, 15,230, 19,235, 6,368, 2,806, 14,203, 10,228, 7,929, 843, 7,264, 7,025, 14,575, 19,918, 4,100, 11,628, 11,442, 8,812, 10,667, 16,725, 15,369, 9,089, 2,161, 7,039, 7,834, 17,135, 13,074, 18,968, 12,437, 17,132, 2,916, 205, 16,78, 8,067, 14,533, 6,113, 14,969, 16,807, 14,537, 14,797, 5,940, 16,726, 5,644, 18,386, 9,043, 18,486, 18,282, 2846, 9,044, 16,225, 4,080.

No kara-laukeem.

No tā brihſcha, kur muhſu pulki ſawā uſwareſchanaſ-zelā atrada nopeetnas gruhtibas, daſchas ahrſemju awiſes nebeids neſt weenu melu-ſinu par leekem kanteem, kur Turki uſwarejuſchi, pehz otras tahdas blehnu wehſts, tā ka pat Leelſirſtam Nikolajam, Keiſariſkai Augſtibai, ſawā laikā Kreewijas pawalſtneekem bija pee ſirds jaleek, lai tee tilkai to tiz, ko muhſu Walſts-waldiba pate no kara-laukeem ſino. Šchahdas-ahrſemju melu-ſinas ſpeechahs zauri pat lihds ſemneeku publikai un daſchā labā weetā atron iſdewigu ſemi, jo, kā paſihſtamā, to ſaunu alaſch mehds ahrſaki tizet un iſpauſt, ne kā to labu. Tā tas eet deeniſchā dſihwē, tā ari politikas- un kara-laukōs. Tadeht mehſ ſawus laſitajus wehl reiſ baram uſmanigus, ka wiſi eewehrojami notikumī no muhſu waldibas tuhdaſ teel iſſudinati un ka mehſ ir no ſawas puſes pehz eepſehſchanaſ ahrtri tos neſam; wiſas ſinas, kaſ pahraſi par to, wairaf ne kaſ naw, ka tilkai paſaſas, uſ ko naw wehrts klaufitees. Tā par peem. ne reti dſird jautajām: Kadeht muhſu waldiba, kaſ taſ 1½ mij. kara-wihru war apbrunot, naw daudſ wairaf ſaldatu uſ Turziju ſuhtijufe; lai karu ahrſaki pabeigtu x.? Uſ tahdu jautajumu nu „Рыск. Миръ“ neſs ſchahdu iſſkaidrojumu, ko mehſ ir ſaweem laſitajem neleebſam: „Zif gruhti mums ar Turziju karu weſt, to muhſu kara-wadoni deefgan

affinufchi, un to ari tahds kara-sinatneeks, kà Moltke, pilnigi apleezinaajis. Schkehrski, to daba tē zekā stahda, aplam leels tahlums, ne-eespehshana, wišai leelus kara-pulkus uš pašcha kara-lauka kopā šawilft, pehdigi Turku kara-pulku fanatišms (pahreleka eekaršesche, i tizibā) un nenoleedsjama širdiba, to wini dandj kaujās israhb, achi — wišs tas peerahda, ka šchis taršch ar Pruhšchu-Frantšchu karu naw šalihdsinams. Wiswairaf dsird pahmetam, ka mums par maj saldatu wiapus Donawas, mums wajjadsetu mafakais tahdus 600,000 wiħru tur aissuhtit. Par to nu naw to strihdetees, ka saldatu pahrfkairs karā dob wisdroshachu zeribu uš labem panahfumeem. Bet šcheitan ari ja-eewehro, kas wišs japeegahdā preefšch 600,000 saldatu astura tukšchā, nopostitā semē, un ka tas ari pat pee tagadejahm wešchanas eetaifschm ne-eespehšjams. Schim brihšcham mehs wedam saldatu, Himneekus, prowiantu, kara-materialu 500 werstes tahlu pa Rumenijs šchaureem dselšzekeem, kur wagonu un mašchinu leels truhkums; tad naht no Frateschti lihds Sistowas 80 werstes un no Sistowas lihds Tirnowai 100 werstes semes-zela; šchis zeksch eet wiswairaf par melnas (kuħdras) semes gabaleem un kahdi gruhumi un kawekki japahrwar, šlapjā rudena laikā pa to brauzot, to newar ne domat. Krinas karā wiša peeweshana bija koti gruhita, šcheitan war gaditees gruhumi, kas nepahršpehjami. Runā, ka starp Frateschti un Simnizu patlaban eesuhfufchi dselšzetu buhwet; bet šchis zeksch buhs tāpat šchaurš un truhšs mašchinu un wagonu. Ari no tam runā, ka pehz lauku nokopshanas pa wišu Rumeniju wajjadsetu buhwet dselšzetam blakus semes-zelus. Weegli gan isteikt — buhwet. Krinas kara-laikā mums bija tuhstoscheem semneeku, kas nodarbojāhs ar „pastōs braufschanu,“ tagad, kamehr dselšzeti buhweti, mums wiņu wairš naw, un ar semneeku klerereem leelus lahdiuus 200 werstes tahlu aisswest, naw nemaš eedomajams.

Tā tad tas jautajeens, kalabad mums wiapus Donawas naw wairaf saldatu, nemaš naw til weentahrfchš, kà pirmā azumirfki isleekahs. Wispirms kriht šwarā kara-pulku ušturedshanas špehja, par to galwas korteli wisstaidrato šinu laikam netruhfst; tad aisswehshanas lihdsjekki, turus patlaban eesahf paleelinat, un beidsot, uš kahdu wišfi taršch turpmat wedams, par to gan laikam jau wisgaligi buhs nošpreefšs.

Tahs sinas, kas no Wald. W. un j. iŕgahjuschā nedekā no kara-laukeem nestas, war šchahdā wišjē kopā šanemt:

Balkana kalnōs ta beidsamā kauja, kas sinota, bija 5. sept. uš Nikolaja-Klinskalkna pee Schiptas zekā, kur wairaf ne kà 3000 Turku galu dabuja (š. 37. num. telegr.) Šchi ilga dušeshana no Turku pušes isstaidrojāhs titai zaur to, ka Suleimana armija ir koti šaplakufe un tai jastiprojāhs zaur jauneem, ja tahdu wehl buhtu.

Otra eewehrojama kauja, kà jau pag. num. sinots, bija pee Tšcherkownas (netahtu no Donawas, Bjelas un Sistowas tuwumā) tanī 9. septembri, kas preefšch Turkeem loti nelaimigi isdewahš. Mehemedš Ali Pašchā tē šawus pulkus bija Kreewu apzeetinatahm weetahm jo tuwafi uš preefšchu stuhmis, bet pehz jaunakām sinahm winam bija ja-attahpjāhs atpafak uš šawu pirmajo weetu, tadeht ka Kreeweem tē pa tam leels kara-spehšs šawahšts; ari saldatu aptopshana Turkeem tē nahfotees gruhiti.

Ta treschā un šchini brihdi šwarigakā weeta ir Plewna. Beids. num. mehs šinoham, ka Kreewi Plewnu pilnigi aplenkufchi, tā ka Osmanim Pašcha ne pahrtiku, nedš šchaujamo materialu newarot pee-west, bet telegrams no 15. septembra zaur Wald. W. šino, ka kahdeem 10,000 Turku lahjneekem ar artileriju 10. sept. isdewešs zaur muħfu jahtnueeku lihniju zauri islaustešs un uš Plewnu aisseet. Šo šihfakas sinas par tam wehl truhst. Šchis nepatihkams notikumš warbuht lihds palihdsiehs, Plewnas eenemšcham wilzinat, jo kà leekahs, Osmanim Pašcha pahrtika un šchaujama jau šahka truhst. Zaur šcho peewedumu wišch nu neween nō truhstuma glahbts, bet ari jaunus špehtas dabujis. Domehr tas wehl nepeerahda, ka mums buhtu eemešs ar bailehm uš Plewnu noštatees, jo muħfu prahwam špehšam (120,000 wiħru) stahw titai kahdi 45—50,000, un ja teesa, ka ta armija no Serbijas robeschahm ari uš Plewnu dodahs, pawifam kahdi 80,000 Turki pretim. Bet knapi tizams, ka šchi beidsamaja armija uš Plewnu došees, jo pehz wehlahahm sinahm Serbija it nebuht nebeidsot uš karu šataifstees, kaut gan winas waldbiba uš Konstantinopoli šinohufe, ka wina uš karu uedomajot.

Montenegreeschi atkal eewehmufchi pilsehtu Garansko un pawifam jau til leelu semes gabalu, kas leelaks ne ka wiša Montenegrija.

No Afijas kara-lauka eewehrojami notikumi naw šinohami.

Turku waldbiba šataifstees uš seemas-karu un tadeht Anglijā leelifkam apstelejuše siltas-drehbes saldateem. Naw jašchauhahs ka Angtu, „kristiga miħlestiba“ nekristiteem Turkeem tē par štroderi.

Wisjaunakās sinas un telegrami.

Beterburgā, 17. septembri, pusdeedā. Ši Ģornis-Stubena 16. š. m. sinots: Wišur aultums un šilts laits, baltanā sneeg. Šchiptas apšchaidshana nenorima no 9. lihds 15. septembri; muħfu pametumi bija 15 wiħru, kritušchu un eemainotu. 15. sept. mehs eesahšahm ar mešereem (rupjeem leelgabaleem) Turku apzeetinajumus apšchaidit un tuhliť uspehrahm Turku pulwera pagrabu gaisā. Žitur wišs klufa.

12. sept. Turku usbruka muħfu preefšchullam pee Mores, netaht no Elenas, bet dandj pasaudejušchi tee Ķuwa atšiti atpafak un pameta weenu karogu. Mums 4 saldati kritušchi un weens ofšiereers un 18 saldati eewainoti.

Peē Tšcherkownas šafanti, Turki atšahja pehdigi šawas apzeetinatas weetas, kas teem bija muħseem preti, un aissghja šreigšch atpafak uš Baptoju, kara-telegrafu un dachus wahgus ar muniziju atšahdami. Pehz tam wišur klufums.

Muħšchula no Kreeweem atkal teel apšchaidita.

Beterburgā, 19. sept. wafarā (W. B.). 15. š. m. 12 Turku bataljoni usbruka generala Tergulajowa armijai pee Tšcharuchšchi (Afija), bet Ķuwa atšiti un 7 werstes tahlu trenfati. Genaidneeka pametumi ir koti leeli, no muħfu pušes generalš Demelšs un paltawneeks Rabimins weegli eewainoti.

Dachās awišes bija isspansts, ka tahds Turku pulks pahrnahšis par Donawu un eelauees Rumenijs. Šchi šina nu wehlahi teel par nekristigu isšajita. Turpreti no wairaf pušehm šino, ka Ungarijs prenahšta kahda šepena komiteja, kas uš to isghajufe, kahdu 5000 wiħru leelu šawwahneeku baru iskrihtot un apbrunot, kas tad lihds ar kahdu Turku pulku buhtu eelauees Rumenijs un to postijis. Ungaru teehu usmaniba ween šcho nobomu ishihžinajufe; pee min. komitejas 16 listes ar eerotšcheem un 36,000 patrones eiot useetas un atnemas.

Bosnijas dumpyneeku wadoni, šafaulufchi, „šautas šapulzi“ lai ta apšpreešch, waj buhtu wehrtš wehl uš šawu rotu pret Turkeem karot.

Italijas tehnisg muħfu Reisaram laidis rakstu, turā tas šawu pilnu draudšibu pret Kreewiju leezina.

Franzija republikas partijai peekriteju robahš alafch jo waieal. turpretim Mat-Mahona zeribas eet mafumā.

Sw. Ķura III. ordeni Wisaugstaki dahwinati generaleem Kribner im Ķurfo. Nihgā 18. sept. eewehšija amatneeku beebribas šolu.

Jelgawā. Šja. nedekā pee Jelgawas pilseht troga mešchā useets dreesmigi šadaufšs wiħreeshā lihšis.

Dobelē, kà laštajeem jau sinams, 24., 25. un 26. sept. buhs isstahde. Mahž. Wielenstein I. šino, ka šwehtdeen 25. sept. tureenes bashijs ari buhs kongerts, sem Postel I. wadišchanas.

Atbildes.

Semjaru Ķr. Kad weenu waj otru nepareišibu klaiji graisa, tad alafch jaruhpejāhs, ka pee tam wiša šahrtā neteel aijnenta waj neslawā nolikta. Mums leekahs, ka Žuhs to beegan nešefat eewehrojufchi, par min. nebuħšcham rakstidami, ja Žuhs pee tam tā wispahrigi runaja no šawadas „studentu naudas pelnišchanas metodes“, tā šawā mums eesuhšitā rakstā, tad Žuhs nepelnitā wišjē aissnemat wišus studentus. Tamdeht ween, ne žitacemešta labad, mehs Žuħu rakstu ne-ussnemam, ari zeredami, ka peetiks jau ar to, ko redahjija pate par šcho leetu peeshimejuše.

A. K. — W. B. Katru, kas kahdu „Balt. Seml.“ numuru pawifam nebuhtu dabujis, kuhšam, pehz eespehshanas mums to aštri šinamu darit, weentahret lai truhstoschōs essempl. waretum pa otram lahgam suhtit, otru šahrt lai redahzijai buhtu eespehšjams, pee pasta walbes šuhdsibu wešt; jo pehz tahs šahrtibas, kahda ešpedizija pašahw, til lehti it ne maf newar notikt, ka zaur wiņas wainu kahds suhtijums nepareiši ņuhtu nobots waj pawifam nokawets. Kad kahdam laštajam turpreti newitus kahds num. nošubis, tad mehs pehz eespehshanas un bes ihpašcham mafas kà lihds šchim, tā ari turpmat, ar miħlu prahtu gribam isliħdset. Tadeht usdonat, kahdi num. žums truhst. — Preefšch dšeesmahm un „dšeesmahm“ mums naw ruhmes, bet gan preefšch todoligahm domahm, kas maf wahredōs poešijas uswallā tehpertas. Tahdas dšeršteles ašbedšina lahra širdi un katrs tahs labprahť laša.

M. G. — Wituā. Žuhs gribat šinat „kà ta šerta ar Stendera komiteju tagad stahw un waj Žuhs warat par lozekli peeteittees?“ Peefajijufchees ir til dandj lungu, ka komiteju war dibinat. Beeteittees Žuhs waresit, til lihds kà komiteja buhs apstiprinata, kas wehl janogaida.

S. D. — K. B. Žuħu noluhšam mehs eewehšetum „Retrik und Poetik von Kleinpaul.“ Par rakstineka teekšahm Žuhs to wajjadšigo šinu dabuseet Baltijas privat-teekšbu šikumōs (Liv. Ghte und Kurl. Privatrecht) no 1864. g., artilekōs 1971 un 3981 — 3994. — „Kad kahds kahdu grahmatu šaraktijs?“ un ir drošch, ka ta til walodas, kà šaturas šinā ir laba, tad wišch to waj patš leel drufat, waj pahrdod manufskriptu, ja pirzejs robahš. Bet ja šaraktijajs juhtahš wahjibu pilns, tad wišch — ja negrib šemi isjolot — pirms usmeklē kahdu šertas prateju un isturahš tad pehz wiša padoma. Ženšuri apghdā alafch drutatajs patš. — Žit mums sinams, tad par šahrtigeem raksteem waj par šinahm, kō laitrakšōs grib eelikt, ne tad naw jamafšā, bet gan katrs pašahwigs lihdsstrahdneeks, kas šawu leetu prof. pehz pilnas taišnibas par šawu darbu war kahdu atliħdsibu pagehret, glufchi pehz nolihguma Par šudinajumeem ir jamafšā tā žena, kō laitraksta isdewejš nolizis un publikai šinamu darijis. — Tos pirmajos 3 jautajumus mehs ne-šprotam, jo ta kà wišās

